

موسسه لغت نامه دهخدا
مرکز بین المللی آموزش زبان فارسی

ویراست دوم

فارسی دهم (۱)

ویژه زبان آموزان غیرفارسی زبان

اعظم السادات نوابی

سیده رویا معصومی

بهروز محمودی بختیاری

International Center for
Persian Studies

Fārsi-ye Dehxodā (1)

A Coursebook for the Foreign Learners of Persian

کتاب فارسی دهخدا/ متشکل از ۴ بخش است که برای یک دوره ۷۵ ساعته طراحی شده است. بخش اول کتاب به آموزش الفبای فارسی می‌پردازد و بخش دوم به آموزش ۱۲ درس با موضوعات مختلف اختصاص دارد. هر درس شامل آموزش واژه، دستور، گفت‌وگوهای موقعیتی، متن خواندن و درک مطلب است که در آن بخش، به تدریس چهار مهارت واژگان، خواندن، نوشتن و شنیدن پرداخته می‌شود. بخش سوم به کتاب کار اختصاص دارد و بخش چهارم و پایانی کتاب عکس‌هایی از موضوعات مختلف مرتبط با درس‌ها است. در نهایت جدولی از افعال به کار رفته در کتاب به همراه معادل انگلیسی آن‌ها و صرف افعال فارسی در اختیار زبان‌آموزان قرار گرفته است.

9 789640 396995

سرشناسه	: نوابی - اعظم السادات ، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور:	فارسی دهخدا (۱) ویژه زبان آموزان غیرفارسی زبان / نویسندگان: اعظم السادات نوابی، سیده رویا معصومی، بهروز محمودی بختیاری.
وضعیت ویراست	: ویراست دوم
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه تهران، موسسه لغت نامه دهخدا، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری	: ۱۹۲ ص: مصور.
شابک	: 978-622-96010-1-3
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: چاپ دوم
یادداشت	: کتاب حاضر توسط مرکز بین المللی آموزش زبان فارسی و دانشگاه تهران، موسسه لغت نامه دهخدا، سال ۱۳۹۶ فیبا دریافت کرده است.
موضوع	: فارسی - کتاب های درسی برای خارجیان
موضوع	: Persian language - Text book for foreign speakers :
شناسه افزوده	: معصومی، سیده رویا، ۱۳۶۰
شناسه افزوده	: محمودی بختیاری، بهروز، ۱۳۵۲
شناسه افزوده	: دانشگاه تهران، موسسه لغت نامه دهخدا
رده بندی کنگره	: ۲۸۲۷PIR :
رده بندی دیویی	: ۴۴/۸/۲۴ :
شماره کتاب شناسی ملی	: ۵۸۴۴۱۷۴ :
قیمت	: ۵۰۰۰۰۰ ریال
شمارگان	: ۱۰۰۰ نسخه
چاپ و صحافی	: کارنگ

از نظرات ارزشمند این عزیزان در چاپ دوم بهره بردیم:
 مجید عباسی، آرش رضایی، کاظم هزاوئی، الهه نوابی، دینا نورالهیان

فارسی دہخدا^(۱)

ویژہ زبان آموزان غیر فارسی زبان

آدرس : خیابان ولیعصر (عج)، بالاتراز پارک وی، نرسیده به میدان تجریش، ایستگاه پسیان،
موقوفات دکتر محمود افشار پلاک ۳۰۱۱... کد پستی : ۱۹۶۱۷۳۳۱۱۴ / تلفن مرکز آموزش زبان : ۲۲۷۱۷۱۲۰ و ۲۲۷۱۶۸۳۳

فارسی دهخدا

ویژه زبان آموزان غیرفارسی زبان (سطح مقدماتی)

فارسی دهخدا	نام کتاب
اعظم السادات نوابی، سیده رویا معصومی، بهروز محمودی بختیاری	نویسندگان
دوم ۱۳۹۸ / ۱۰۰۰ نسخه	چاپ / شمارگان
ناشر: دانشگاه تهران (موسسه لغت نامه دهخدا)	ناشر
رحلی (۲۲/۵ × ۲۸/۵)	قطع
نشر خاموش «علی خفاجی و مجید شمس الدین»	طرح جلد / صفحه آرایی
۵۰۰۰۰ تومان / 25\$	قیمت
۹۷۸-۶۲۲-۹۶۰۱۰-۱-۳	شابک

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ است.

فهرست

۹	مقدمه	
۱۳	بخش اول	الفبای زبان فارسی
۳۷	بخش دوم	آموزش زبان فارسی

درس	آموزی واژه	دستور زبان	گفتگو	خواندن	شنیدن	نوشتن
۴۰	درس اول: ملیت- ملیت‌های کشورها- نام کشورها	صرف فعل (بودن) کلمات پرسشی (کجایی/ کجا/ چی) کلمه پرسشی (آیا) (اضافه) در زبان فارسی ضمایر جدا	معرفی خود کاربرد عبارت (خوشوقتم)	معرفی یک شخصیت	تشخیص نام و نام خانوادگی افراد و ملیت- هایشان	معرفی خود نوشتن یک مکالمه ساده با استفاده از واژه‌های یاد گرفته شده در درس
۴۷	درس دوم: شغل مشاغل	شکل کوتاه فعل (بودن) کلمات پرسشی (چکاره/ چه کسی- کی) شکل منفی فعل (بودن)	پرسیدن درباره شغل معرفی دیگران	معرفی دو شخصیت (نام، ملیت و شغلشان)	پرسیدن درباره شغل افراد	نوشتن جمله درباره عکس داده شده نوشتن یک مکالمه ساده با استفاده از واژه‌های آموزش داده شده در درس
۵۴	درس سوم: خانه جاهای مختلف خانه اعداد از ۱ تا ۱۰۰	صرف فعل (داشتن) کلمه پرسشی (چند) ضمایر متصل ملکی	صحبت درباره محل زندگی	توصیف خانه	پرسیدن درباره قسمت‌های مختلف یک خانه	نوشتن درباره قسمت‌های مختلف خانه خود نوشتن یک گفتگو با کلمات آموزش داده شده در درس
۶۱	درس چهارم: مکان‌ها مکان‌های مختلف	حروف اضافه مکانی کلمه پرسشی (کجا)	پرسش برای یافتن مکان مورد نظر کاربرد عبارت (خواهش می- کنم)	نامه به خانواده و توصیف اتاق خود در خوابگاه	پیدا کردن اشتباهات در عکس با توجه به فایل صوتی	نوشتن درباره مکان‌های مختلف اطراف خانه
۶۷	درس پنجم: وسایل نقلیه وسایل حمل و نقل	زمان حال ساده کلمات پرسشی (کی/ ساعت چند/ باچی- چطور/ باکی- با چه کسی/ چند وقت) حروف اضافه (از/ تا/ به / با)	قرار ملاقات گذاشتن پرسیدن درباره برنامه روزانه کاربرد عبارت (سرم شلوغ است)	توصیف یک شخص درباره شغل و استفاده از وسایل نقلیه	پرسش درباره محل زندگی	تمرین صرف فعل و تغییر ضمایر موجود در متن خواندن

درس	آموزی واژه	دستور زبان	گفتگو	خواندن	شنیدن	نوشتن
۷۶	دروس ششم: کارهای روزمره	آشنایی با فعل‌های روزمره غذاها	صرف فعل‌های مرکب قیدهای زمان کلمه پرسشی (چرا)	گفتگو درباره کارهای روزمره کاربرد عبارت (خوش بگذرد) کاربرد عبارت (متأسفانه)	برنامه روزانه یک نفر	زندگی دانشجویی در خوابگاه نوشتن درباره کارهای روزانه از صبح تا شب با استفاده از فعل‌های یادگرفته شده
۸۶	مرور یک					
درس	آموزی واژه	دستور زبان	گفتگو	خواندن	شنیدن	نوشتن
۹۲	دروس هفتم: زمان	آشنایی با واژه‌های مربوط به زمان اعداد از ۲۰۰ تا یک میلیارد	نشانه جمع	گفتگوی تلفنی کاربرد عبارت-های (درست است) و (اشکالی ندارد)	گفتگوی دو نفر درباره کارهای روزانه	تمرین جایگزین کردن جمله با واژه‌های جدید نوشتن درباره آخر هفته
۱۰۱	درس: هشتم آخر هفته	آشنایی با افعال	زمان گذشته ساده قیدهای زمان	گفتگو درباره آخر هفته	تعطیلات آخر هفته سه نفر	صحبت درباره تعطیلات سال گذشته پر کردن جدول درباره آخر هفته
۱۰۸	درس نهم: لباس‌ها و رنگ‌ها	آشنایی با لباس‌ها و رنگ‌ها صفت	صفت	خرید از فروشگاه کاربرد عبارت (چشمانت قشنگ می‌بیند)	خاطره خرید چتر	گفتگوی دو نفر درباره مهمانی مرتب کردن واژه‌ها و ساخت جمله
۱۱۶	درس دهم صفت عالی و تفضیلی	آشنایی با صفت‌های متضاد	صفت عالی و تفضیلی	خرید از میوه فروشی سفارش غذا در رستوران کاربرد عبارت (نوش جان)	تعطیلات نوروز	صحبت درباره رژیم غذایی مرتب کردن واژه‌ها و ساخت جمله

درس	آموزی	دستور زبان	گفتگو	خواندن	شنیدن	نوشتن
۱۲۴	آشنایی با فصل‌ها و ماه‌ها	عده‌های ترتیبی کلمات پرسشی (چندم / چندمین)	درخواست ماشین از آژانس کاربرد عبارت (تولدت مبارک)	مسافرت در فصل - های مختلف	پر کردن فرم	نوشتن متن با جواب به سوال‌های داده شده
۱۳۱	درس دوازدهم در کلاس	لوازم التحریر	خرید از لوازم التحریر فروشی کاربرد عبارت (چشم)	توصیه‌های معلم برای یادگرفتن بهتر یک زبان خارجی	انجام کارهای خانه با توجه به دستورالعمل داده شده	مرتب کردن جملات داده شده و نوشتن گزارش
۱۳۹	مرور دو					
۱۴۵	بخش سوم	کتاب کار				
۱۷۳	چهارم	تصاویر و فهرست افعال				

مقدمه

زبان یکی از مؤثرترین راه‌های شناخت فرهنگ‌ها و تمدن‌های ملل دیگر و پلی برای برقراری ارتباط بین ملیت‌هایی است که به محبت و صلح و دوستی گرایش دارند. فارسی تنها یک زبان نیست، بلکه نماینده یک فرهنگ و یک تمدن و بخش اصلی هویت ایرانی است. این زبان با قدمت طولانی خود، هم اکنون به عنوان یکی از زبان‌های زنده و پویا و دارای ادبیات غنی است که میلیون‌ها سخنگو در جهان دارد. در گذشته به وسیله این زبان، بسیاری از دانش‌های بشری به مردم دنیا انتقال یافته و اکنون نیز از اهمیت آن کاسته نشده است؛ به همین دلیل آموختن این زبان به معنای پیوستن به گستره وسیعی از علم و معرفت بشری به شمار می‌رود.

آموزش زبان فارسی اکنون با اهداف متفاوتی در سراسر دنیا جریان دارد. عده‌ای برای آشنایی با فرهنگ ایران به یادگیری زبان فارسی می‌پردازند و زبان برای آنها به عنوان بخش مهمی از فرهنگ اهمیت دارد. عده دیگری هم به دلیل علاقه به ادبیات فارسی مشغول یادگیری این زبان هستند و به همین جهت مراکز زیادی برای آموزش و گسترش این زبان تأسیس شده‌اند. در این مدت کتاب‌های زیادی نیز برای آموزش فارسی تألیف شده‌اند که هرکدام ویژگی‌های خود را دارند، اما هرکدام نقایص و کاستی‌های خود را نیز داشته‌اند. تا اکنون بیش از پانصد کتاب آموزش زبان تألیف شده است، ولی هم‌چنان مدرسان زبان فارسی با نقایص و کمبودهایی در امر تدریس روبه‌رو هستند. همین کاستی‌ها نگارندگان این مجموعه را بر آن داشت تا با توجه به مشکلات کتاب‌های موجود قدمی هرچند کوچک در جهت رفع این نقیصه بردارند. امید است همکاران گرامی ما را از پیشنهادات و نظرات خود برای بهبود این کتاب بی‌نصیب نگذارند.

مجموعه پیش رو شامل کتاب درس، کتاب کار و لوح فشرده است. کتاب درس از چهار بخش تشکیل شده است: بخش اول کتاب به آموزش الفبای فارسی و صداها می‌پردازد، و بخش دوم کتاب به آموزش زبان اختصاص دارد. این بخش در دوازده درس تنظیم شده است، که هر درس آن به یکی از موضوعات مورد نیاز زندگی اجتماعی اختصاص دارد. بنابراین این بخش از کتاب به مهارت‌های گفتگو شامل

مکالمات روزمره، آموزش واژگان، گفتگوهای موقعیتی، خواندن و درک مطلب و درک شنیداری و همچنین نگارش می‌پردازد. بخش سوم کتاب کار است و سعی شده برای هر درس تمرین‌های مفیدی در نظر گرفته شود. بخش چهارم کتاب به صرف افعال به‌کاررفته در درس‌ها اختصاص دارد و بخش آخر نیز تصاویری در ارتباط با موضوع‌های دوازده درس بخش دوم کتاب ارائه می‌کند. این مجموعه آموزشی برای بزرگسالانی آماده شده است که هیچ‌گونه آشنایی قبلی با زبان فارسی ندارند.

جهت توجه همکاران عزیز یادآور می‌شویم که این طرح برای یک دوره آموزشی هفتاد و پنج ساعته تنظیم شده است، و هدف نهایی آن است که زبان‌آموزان در پایان این دوره آموزشی بتوانند با یادگرفتن الفبای زبان فارسی متن‌های ساده را بخوانند و با استفاده از ساختارهای ساده زبان فارسی گفتگو کنند و در موقعیت‌های حقیقی، نیازهای اولیه حضور خود را در جامعه فارسی‌زبان رفع کنند. همچنین بتوانند درباره موضوعات ساده صحبت کنند، مطالبی بنویسند و در مجموع بتوانند با گویشوران فارسی زبان ارتباطی مؤثر برقرار کنند. به منظور آشنایی بیشتر با شیوه آموزش این مجموعه، مناسب است که توضیحی درباره هر یک از بخش‌های کتاب داده شود.

بخش اول: الفبای زبان فارسی

بخش اول کتاب با آموزش الفبا شروع شده است. تعداد درس‌های این قسمت طوری طراحی شده که در پایان هفته اول، زبان‌آموز با کلیه آواهای زبان فارسی آشنا می‌شود و قادر است جملات ساده را بخواند و بنویسد. در این بخش بعد از آشنا شدن زبان‌آموز با صداها و حرف مورد نظر با نوشتن آن و نحوه قرار گرفتن حرف در کلمه آشنا می‌شود. در آموزش الفبا ابتدا حروف پرکاربرد آموزش داده شده است. همچنین سعی شده است سه مثال به همراه تصویر از نحوه قرار گرفتن هر نویسه در اول یا وسط و آخر کلمه ذکر شود. در این قسمت تنها هدف آموزش آواها و نویسه‌هاست و هدف آموزش واژه نبوده است، بنابراین اگر در این بخش واژه‌ای دیده می‌شود که جزو واژگان پرکاربرد فارسی نیست، به این دلیل است که هدف در این بخش صرفاً آموختن آواها و صداها و واژگان فارسی است. بعد از مثال‌های تصویری تمرین خواندن کمک می‌کند تا زبان‌آموز واژه‌هایی که حروف آنها را فراگرفته بخواند و سپس در بخش نوشتن بتواند کلمات ساده‌ای را که با الفبای آن آشنا شده بنویسد. بنابراین در پایان هفته اول زبان‌آموز الفبای زبان فارسی را به همراه صداها و نویسه‌ها (شیوه تولید و جایگاه تولید صدا) می‌آموزد. به نیکی می‌دانیم که آموزش الفبای فارسی و مهارت در نوشتن و خواندن می‌تواند کتاب جداگانه‌ای را به خود اختصاص دهد، اما با توجه به این که این کتاب مختص یک دوره هفتاد و پنج ساعته است، مؤلفان این مجموعه آموزش الفبای موجود

در این کتاب را برای یک دوره یک هفته‌ای طراحی کرده‌اند. شایان ذکر است که در بخش دوم کتاب، زبان آموز مهارت بیشتری در خواندن و نوشتن پیدا خواهد کرد. توصیه ما به همکاران گرامی این است که هرروز دقایقی از کلاس را به مرور حروف و صداهاى آموزش داده شده بپردازند، زیرا تجربه نشان داده که به خاطر سپردن حروف یکسان از نظر شکل که تنها از نظر تعداد و جایگاه نقطه‌ها متفاوت هستند، برای زبان آموز دشوار و گمراه کننده به نظر می‌رسد.

بخش دوم: آموزش زبان فارسی

این بخش از کتاب شامل دوازده درس است که هر درس به یکی از موضوع‌های کاربردی و مورد نیاز مانند سلام و احوالپرسی، خانه و خانواده، سن، رنگ‌ها، کارهای روزمره، مسافرت، آخر هفته و ... می‌پردازد. در حقیقت هدف از این بخش فراگرفتن مجموعه‌ای از قواعد و واژگان در جهت رفع نیازهای ارتباطی است. هر درس این قسمت اجزایی به شرح زیر دارد:

عنوان: عنوانی که برای هر درس انتخاب شده، دربرگیرنده موضوع اصلی درس است.

واژگان: این بخش با هدف توسعه گنجینه واژگانی زبان آموز و مرتبط با موضوع کلی آن درس طراحی شده است. تعداد واژه‌های درس بین هشت تا ده واژه جدید انتخاب شده است، ولی زبان آموز می‌تواند در صورت تمایل به یادگیری واژه‌های بیشتر در ارتباط با موضوع کلی درس به آخر کتاب رجوع کند و واژه‌های مورد نیازش را بیابد.

دستور زبان: زبان آموزان در این بخش، دستور زبان را نیز به طور غیر مستقیم یاد می‌گیرند، یعنی زبان آموزان دستور زبان را با اشاره‌ای ضمنی در موقعیت‌های واقعی و حقیقی جمله‌ها می‌آموزند. در این بخش ابتدا زبان آموز به گفتگوهای کوتاهی که هم به موضوع درس مرتبط است و هم نکته دستوری آن درس در آن گنجانده شده گوش می‌کند و سپس در بخش دستور برای بهتر آشنا شدن زبان آموزان با محتوای دستوری هر درس، اشاره‌ای ضمنی به مطالب دستوری موجود هم می‌شود. برای آشنایی زبان آموز با نکات دستوری، مثال‌هایی آورده شده و پس از آن تمرین مربوط به آن نکته دستوری در قالب چهار یا پنج جمله آمده است. از آن جایی که سعی کرده‌ایم نکات دستوری را در قالب جمله‌های ساده به زبان آموز بیاموزیم، برای روشن شدن مطلب و تمرین نکته دستوری بخش تحت عنوان کارگروهی در نظر گرفته شده تا زبان آموز نکته دستوری مورد نظر را در بافت زبانی بیاموزد و از این رهگذر مدرس نیز از میزان تثبیت و فهم آن نکته و یا احتمالاً کاستی‌ها و ضعف در فهم نکته دستوری آگاه می‌شود.

گفتگوها: متن کلیه گفتگوها به صورت فارسی نوشتاری آمده است و برای جلوگیری از اشتباه و حک شدن

صورت گفتاری در ذهن زبان‌آموز، معادل گفتاری برخی از عبارت‌ها با الفبای آوانگار آمده است. بعد از شنیدن و تمرین در این بخش، زبان‌آموز باید قادر باشد گفتگویی مشابه بسازد.

خواندن: در این بخش متنی کوتاه در ارتباط با موضوع درس آورده شده است و در ادامه پرسش‌هایی نیز وجود دارد که زبان‌آموز با این بخش به تمرین درک مطلب نیز می‌پردازد.

شنیدن: در این بخش زبان‌آموز متن شنیداری ضبط‌شده‌ای را می‌شنود، سپس به تمرین‌های آن پاسخ می‌دهد.

نوشتن: زبان‌آموزان در پایان هر درس و در ارتباط با موضوع اصلی درس، تمرین نوشتاری خواهند داشت. تمرین نوشتاری در هر بخش متنوع می‌باشد. در هر درس سعی کرده‌ایم زبان‌آموز را در نوشتن راهنمایی کنیم تا با علاقه و میل بیشتری سعی در توسعه این مهارت داشته باشد.

بخش آخر: فهرستی از همه فعل‌های موجود در کتاب وجود دارد که زبان‌آموزان با در اختیار داشتن ستاک حال آن فعل‌ها دغدغه درگیر شدن با مسائل دستوری را نخواهند داشت. در این بخش کلیه افعال استفاده‌شده در کتاب به همراه ریشه حال آن و صرف آن‌ها و معنی انگلیسی‌شان آمده است. همچنین فرهنگ تصویری مختصری از همه موقعیت‌ها و تصویرهای مستقلى که زبان‌آموزان در این کتاب نیاز دارند، در پایان کتاب آمده است. در انتخاب عکس‌ها سعی شده است سادگی و گویا بودن آنها رعایت شود تا زبان‌آموزان به دور از هر گونه پیچیدگی پیام مربوط را دریافت کنند.

کتاب کار: در کتاب کار، زبان‌آموز باید بعد از آموختن هر درس به این بخش مراجعه کرده و تمرین‌های مربوط به آن درس را به عنوان تکالیف در منزل انجام دهد.

از آقای دکتر درزی ریاست محترم موسسه دهخدا، دکتر علوی معاون علمی و هم‌چنین آقایان دکتر صفری و پهلوانی که ما را در تالیف و چاپ این کتاب یاری کرده‌اند، سپاسگزاری می‌کنیم.

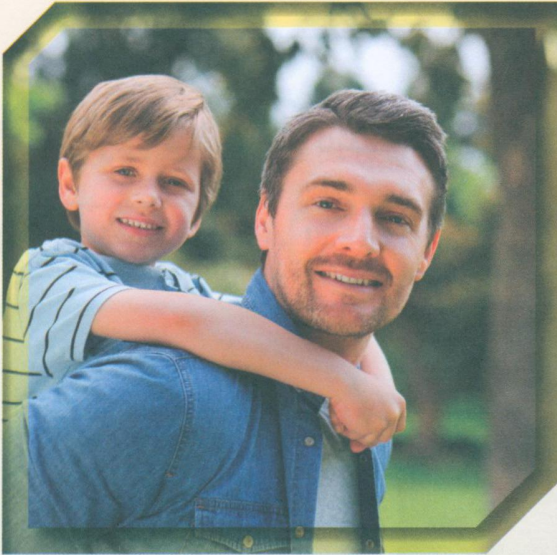
از آقایان شمس‌الدین و خفاجی که زحمت صفحه‌آرایی و طراحی کتاب را عهده‌دار بودند، سپاس‌گزاریم. امید است این کتاب توانسته باشد طرحی نو در آموزش زبان فارسی ارائه داده و گامی هرچند کوچک در جهت شناساندن فرهنگ ایرانی به آن سوی مرزهای این کهن مرز و بوم برداشته باشد.

اعظم السادات نوابی - سیده رؤیا معصومی - بهروز محمودی بختیاری

بخش اول

الفبای زبان فارسی

رسالة نافع رحلها

بب / b / ← بابا

آ / ā / ← آب

د / d / ← باد

ن / n / ← نان

بابا - ناب - داد - باد - دانا

_____ = ا + ن + د _____ = ا + ب

_____ = ن + ا + د + ا + ب + آ

_____ = ا + د _____ = ن + ا + د + ا + ن

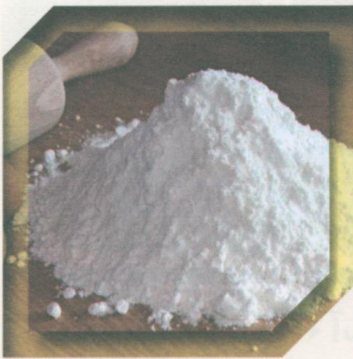
گوش کنید و کامل کنید.

- نا -

- ا - ا -

- ا -

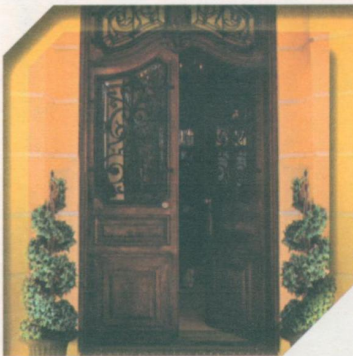
آرد

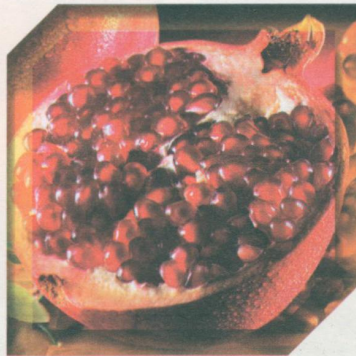
باران

ر / ۲ / ← بار

دَر

آنار

ا / ۱ / ← آبر

دارا - راد - دار - رادان - رادار - بد

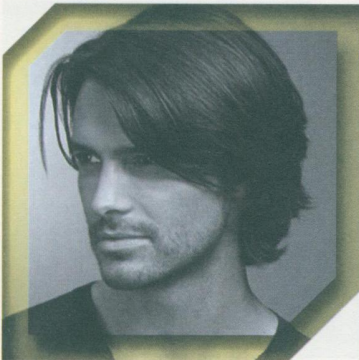
ن + ے + ب + ے + ر + د = _____ د + ے + ن + د + ا + ن = _____

د + ے + ر + ب + ے + ن + د = _____ د + ے + ن + د + ا + ن = _____

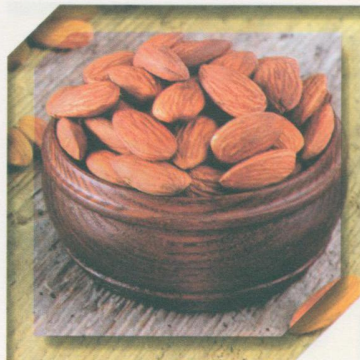
ب + ے + ن + د + ے + ر = _____ د + ے + ن + د + ا + ن = _____

گوش کنید و کامل کنید.

ن - ب - ر ب - ا - د ب - د ا - ن

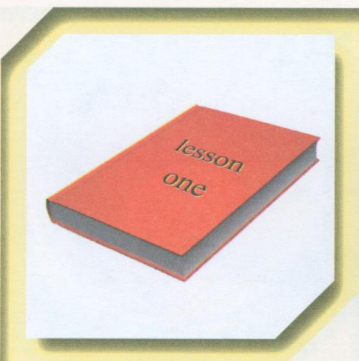
مَرَد

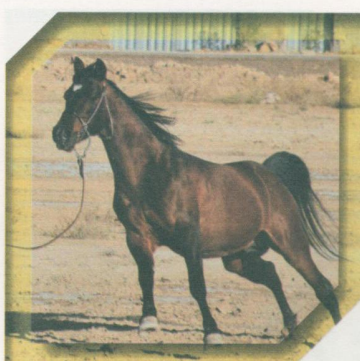
بادام

مَد / m / ← مَادَر

دَرَس

اَسَب

سَس / s / ← سَبَد